

**COMPARATIVE EVALUATION OF LEARNING STYLES of NURSING, SOCIAL
WORK and PHYSIOTHERAPY and REHABILITATION DEPARTMENT
STUDENTS**

**Cansu KOŞAR ŞAHİN¹ , Esin SEVGİ DOĞAN² , Dilan DENİZ AKAN³
Sena Gül ERTEN⁴ , Hatice SERTTAŞ⁵ , Sezgi ÇINAR PAKYÜZ⁶ **

^{1,2}PhD, Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Manisa, Turkey

³Research Assistant, Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Manisa, Turkey

^{4,5}Nursing Student, Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Manisa, Turkey

⁶Professor (Retired), Manisa Celal Bayar University, Faculty of Health Sciences, Manisa, Turkey

---

Geliş Tarihi/Received
18.02.2021

Kabul Tarihi/Accepted
28.04.2021

Yayın Tarihi/Published
30.04.2021

Correspondence: Cansu KOŞAR ŞAHİN E-mail: cansukosar@hotmail.com

Cite this article as:

KOSAR SAHİN, C., SEVGİ DOĞAN, E., DENİZ AKAN, D., ERTEN, S.G., SERTTAS, H., CINAR PAKYUZ, S. (2021). COMPARATIVE EVALUATION OF LEARNING STYLES of NURSING, SOCIAL WORK and PHYSIOTHERAPY and REHABILITATION DEPARTMENT STUDENTS. IAAOJ Health Sciences,

---

ABSTRACT

Aim of this study was to evaluate the learning styles of students of Nursing, Social Work and Physiotherapy and Rehabilitation. Sample of this descriptive cross-sectional study was composed of second grade students who were educated in Manisa Celal Bayar University Nursing (N), Social Work (SW) and Physiotherapy and Rehabilitation (PR) departments and voluntarily accepted to participate in the study (n=246). As data collection tools; introductory features form and Felder and Soloman Learning Style Inventory were used. Data were collected after approval of ethics committee, permission of institution and informed voluntary consent form was signed. 45,9% of sample group consisted of N, 30,1% PR and 24% SW students. It was determined that 85,84% of N, 43,78% of PR, and 83,05% of SW students used the visual learning method. 89,38% of N, 83,78% of PR, 76,27% of SW students were using the method of learning by feeling. It was determined that 52,21% of N and 58,11% of PR students use learning method by doing, and 57,63% of SW students use thinking learning method. It was observed that 69,91% of N, 60,81% of PR and 64,41% of SW students used sequential learning method. It was determined

that visual, emotional and sequential learning methods were used more intensely in all three groups. Nursing, Physiotherapy and Rehabilitation department students were more prone to use learning by doing. Although the students of the Department of Social Work tended to use learning by thinking, it was determined that they used this method weakly.

Keywords: Learning, style, student, health sciences.

HEMŞİRELİK, SOSYAL HİZMET VE FİZİYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENME STİLLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırma Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin öğrenme stillerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmek amacıyla yapıldı. Tanımlayıcı kesitsel tipte olan bu araştırmanın örneklemini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde eğitim alan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ikinci sınıf öğrenciler oluşturdu (n=246). Veri toplama araçları olarak; tanıtıcı özellikler formu ve Felder ve Soloman Öğrenme Stili Envanteri kullanıldı. Veriler Etik Kurul onayı ve kurum izni alındıktan sonra toplandı. Araştırmaya katılan öğrencilere araştırmanın konusu ve amacı anlatılarak bilgilendirilmiş gönüllü olur formu imzalatıldı. Örneklem grubunun %45,9'unu hemşirelik, %30,1'ini Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, %24'ünü Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileri oluşturdu. Hemşirelik öğrencilerinin %85,84'ünün, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin % 43,78'inin, Sosyal Hizmet öğrencilerinin %83,05'inin görsel öğrenme yöntemini kullandığı saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin % 89,38'i, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %83,78'i, Sosyal Hizmet öğrencilerinin %76,27'si hissederek öğrenme yöntemini kullanmaktaydı. Hemşirelik öğrencilerinin %52,21'inin, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %58,11'inin yaparak öğrenme yöntemini, Sosyal Hizmet öğrencilerinin %57,63'ünün düşünerek öğrenme yöntemini kullandığı belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin %69,91'inin, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %60,81'inin Sosyal Hizmet öğrencilerinin %64,41'inin sıralı öğrenme yöntemini kullandığı görüldü. Üç grupta da görsel, hissederek ve sıralı öğrenme yöntemlerinin daha yoğun şekilde kullanıldığı saptandı. Hemşirelik ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencileri yaparak öğrenme yöntemini kullanmaya daha yatkındı. Sosyal Hizmet bölümü öğrencilerinin düşünerek öğrenme yöntemini kullanma eğiliminde olmalarına rağmen bu yöntemi zayıf düzeyde kullandıkları belirlendi.

Anahtar kelimeler: Öğrenme, stili, öğrenci, sağlık bilimleri

GİRİŞ

Tüm dünyada eğitimin çeşitli alanlarında yeni kavramlar ve temalar ortaya çıkmaktadır. Geleneksel öğretici merkezli yaklaşım, yavaş yavaş öğrenci merkezli öğrenmeye dönüşmektedir. Son yıllarda, eğitimcilerin öğrencilerin başarılı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olmak için mümkün olan en iyi yöntemleri bilmeleri ve kullanmaları hayati önem taşır hale gelmiştir (1, 2). Bir öğrenme stili, bir öğrencinin bilgiyi algılama ve işleme şeklini ifade etmekte ve “çalışma ve deneyim yoluyla bilgi, beceri ve tutum edinmenin kendine özgü ve alışılmış bir yolu” olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin öğrenme stillerinin belirlenmesi, öğretme ve öğrenme yaklaşımlarını belirlemede oldukça önemli bir ön adımdır. Özellikle uygun öğretim yöntemlerinin seçilmesine, benimsenmesine ve uygun öğrenme materyallerinin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır (3). Başka bir deyişle bir öğrencinin öğrenme stilini tanımak eğitimin kalitesini arttıracak ve bireysel öğrenmeyi daha uygun hale getirecektir. Araştırmacılar günümüze kadar öğrenme stillerini birçok farklı şekilde kategorize etmişlerdir. Görsel, işitsel ve kinestetik olarak belirtilen bu öğrenme stilleri, öğrencileri görsel öğrenenler, işitsel öğrenenler veya kinestetik öğrenenler olarak sınıflandırmak için yaygın olarak kullanılmaktadır (2, 4, 5). Neil Fleming’in geliştirdiği modelde dört çeşit öğrenme yöntemi bulunmaktadır. Bu yöntemleri görsel, işitsel, okuma / yazma ve kinestetik olarak ifade etmiştir. Pask, öğrenme stillerini analitik ve holistik olmak üzere iki gruba ayırmıştır. Kolb somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı olmak üzere dört öğrenme biçimi tanımlamıştır. Somut yaşantı için "hissederek", yansıtıcı gözlem için "izleyerek, dinleyerek", soyut kavramsallaştırma için "düşünerek", aktif yaşantı için "yaparak" öğrenme söz konusudur (2). Felder ve Silverman’ın geliştirdiği öğrenme stili modeli görsel-işitsel, hissederek-sezgisel, yaparak-düşünerek, sıralı-bütünsel olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır (5, 6, 7). Tüm öğrenme stilleri eşit öneme sahiptir ve hepsi bilgiyi alma ve benimsemedeki bireysel farklılıkları temsil etmektedirler (2).

Günümüzde eğitim bilimlerinde yaşanan değişimlerden sağlık eğitiminin etkilenmemesi kaçınılmazdır. Sağlık eğitimi verilen bölümlerde her geçen yıl artan öğrenci sayısı ve derslerin genellikle kalabalık sınıflarda işleniyor olması nedeniyle öğretimin etkinliğini artırabilmek için öğrenme stillerinin bilinmesi ve derslerin öğrencilerin öğrenme stillerine uygun olarak düzenlenmesi önem taşımaktadır (8, 9, 10). Literatürde de öğrenme stiline göre oluşturulan öğretim planının ders başarısını arttırdığına dair araştırmalar mevcuttur (6, 8, 10).

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, sağlık bilimleri eğitimi alan öğrencilerin eğitiminde öğrenme stillerini değerlendiren çalışmaların az olduğu görülmektedir (11, 12, 13). Bu kapsamda bu araştırma ile sağlık bilimleri eğitimi alan hemşirelik, fizyoterapi ve rehabilitasyon ve sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri ve farkları belirlenerek eğitim programları ile ilgili yeni öneriler sunulabilecektir. Bu araştırmanın amacı; Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin öğrenme stillerini değerlendirmek ve arasındaki farkları saptamaktır.

Araştırma soruları:

Hemşirelik, Sosyal hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü ikinci sınıf öğrencileri hangi öğrenme stillerini kullanır?

Hemşirelik, Sosyal hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü ikinci sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri arasında fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Tanımlayıcı kesitsel tipteki bu araştırma; Ocak-Mart 2020 tarihleri arasında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde öğrenim görmekte olan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ikinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirildi.

Araştırmanın evreni ve örneklemi

Araştırmanın evrenini; Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde eğitim alan tüm ikinci sınıf öğrencileri oluşturdu.

Araştırmanın örneklemini; Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik, Sosyal Hizmet ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümlerinde eğitim alan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 246 ikinci sınıf öğrencisi oluşturdu.

Araştırmaya dahil olma kriterleri

Dil problemi olmayan, 18 yaş ve üzeri olan ve çalışmaya katılmayı gönüllü kabul eden ikinci sınıf düzeyindeki öğrenciler örneklemi oluşturdu.

Veri toplama araçları

Tanıtıcı Özellikler Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyodemografik özelliklerini (yaş, cinsiyet...) ve puan ortalamalarını içermektedir. Araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulmuştur (14, 15, 16).

Felder ve Soloman Öğrenme Stili Envanteri

Öğrencilerin öğrenme stillerini ortaya çıkarmak amacıyla, Felder ve Soloman tarafından Öğrenme Stili İndeksi/Envanteri geliştirilmiştir. İndeksin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Keskin ve Özer tarafından (2007) yapılmıştır. İndeksin genel Cronbach alfa katsayısı 0,64 olarak bulunmuştur. Alt boyutların Cronbach alfa katsayıları 0.32 ile 0,59 arasında hesaplanmıştır (7).

Felder ve Soloman Öğrenme Stili Envanteri, hissederek-sezgisel, görsel-işitsel, yaparak-düşünerek, sıralı-bütünsel olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Her boyut farklı öğrenme stillerini belirten 2 kutuba sahiptir. Toplam 44 ifade bulunan indekste, öğrenme stili modelinin her 4 boyutu 11 ifade ile ilişkilendirilmiştir. Her ifade ilişkili oldukları öğrenme stillerine (örneğin, görsel-işitsel) ait “a” ve “b” olmak üzere iki seçeneğe sahiptir. İndekste her 4 boyuta ait 11 ifadedeki “a” seçenekleri, ilgili olduğu boyutun hissederek, görsel, yaparak veya sıralı kutbunu, “b” seçenekleri ise ilgili boyutun sezgisel, işitsel, düşünerek ve bütünsel kutuplarını ifade etmektedir. Görsel-işitsel öğrenme boyutu ile ilgili 11 ifade ele alındığında; birey tarafından tercih edilen 0-1 adet “a” seçeneği işitsel öğrenme stili ile ilgili güçlü, 2-3 adet “a” seçeneği işitsel öğrenme stili ile ilgili orta, 4-5 adet “a” seçeneği işitsel öğrenme stili ile ilgili zayıf düzeyde bir tercihe sahip olduğunu göstermektedir. 6-7 adet “a” seçeneği tercihi ise görsel öğrenme stili ile ilgili zayıf, 8-9 adet “a” seçeneği görsel öğrenme stili ile ilgili orta, 10-11 adet “a” seçeneği görsel öğrenme stili ile ilgili bireyin güçlü düzeyde bir tercihe sahip olduğunu göstermektedir (7).

Araştırmanın etiği

Veri toplama aşamasına geçmeden önce Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurul’undan (Tarih: 25.12.2019, sayı: 20.478.486) ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi’nden yazılı kurum izinleri alınmıştır. Veri toplama aşamasında, araştırma kapsamına alınan öğrencilere araştırmanın konusu, amacı ve araştırmadan sağlanacak yararlar

gibi konularda bilgi verilerek araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğrencilerden onam formu alınmıştır. Araştırma verileri alınırken, araştırmacılar tarafından öğrencilere tanıtıcı özellikler formu ve Felder ve Soloman Öğrenme Stili Envanteri verilerek dikkatli şekilde doldurmaları istenmiştir. Veri toplama araçları araştırmacı tarafından yaklaşık 15-20 dakika içerisinde doldurulmuştur. Araştırma insan ögesi içerdiğinden Helsinki Deklerasyonu 2008 prensiplerine uygun olarak yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Statistical SPSS 22 (Statistical Package for Social Science) ve excel programları kullanıldı. Tanıtıcı bilgilerin sayı ve yüzde dağılımları yapıldı. Her üç bölümde öğrenim gören öğrencilerin her bir öğrenme stilini kullanma durumları sayı ve yüzde olarak SPSS ve excel ortamında analiz edilerek tablolarda sayı ve yüzde dağılımı olarak verildi.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmanın örnekleme dahil edilmesi planlanan hemşirelik, sosyal hizmet ve fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümlerinde üçüncü sınıf düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenciler ile, COVID-19 pandemisine bağlı eğitim-öğretim şeklinin değiştirilip uzaktan eğitime geçişin yapılması nedeniyle sağlıklı bağlantı sağlanamamış ve örnekleme dahil edilememişlerdir. Buna bağlı öğrenme stilleri açısından bölümler arası karşılaştırma yapılabilirken; sınıflar arası yapılamamıştır. Bu ikinci ve üçüncü sınıf düzeyinde eğitim alan öğrencilerin öğrenme stilineki olası farklılaşmaların saptanmasının önüne geçmiş ve araştırmanın sınırlılığını oluşturmuştur.

BULGULAR

Bu araştırmanın örneklemini hemşirelik, fizyoterapi ve rehabilitasyon ile sosyal hizmet bölümlerinde eğitim alan ikinci sınıf düzeyinde olan 246 öğrenci oluşturdu. Öğrencilerin %45,93'ü hemşirelik, %30,08'i fizyoterapi ve rehabilitasyon, %23,98'i ise sosyal hizmet bölümlerine devam etmekteydi. Tüm grubun yaş ortalaması $20,15 \pm 1,11$ iken, genel ağırlıklı not ortalaması (GANO) $2,96 \pm 0,49$ olarak belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerine göre ve fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencilerinin sosyal hizmet öğrencilerine göre GANO değerleri daha yüksekti. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin %78,8'i; fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin %75,7'si ve sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin %83,1'i kız öğrencilerden oluşmaktaydı (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (n=246)

			Ort. ± SS				
	Hemşirelik		Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		Sosyal Hizmet		
Yaş (yıl)	$20,00 \pm 0,97$		$20,27 \pm 1,32$		$20,32 \pm 1,04$		
			$20,15 \pm 1,11$				
GANO	$3,00 \pm 0,48$		$2,94 \pm 0,51$		$2,92 \pm 0,50$		
			$2,96 \pm 0,49$				
		n	%	n	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	89	78,8	56	75,7	49	83,1
	Erkek	24	21,2	18	24,3	10	16,9

GANO= Genel ağırlıklı not ortalaması

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %85,84'ü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %43,78'i, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %83,05'inin görsel öğrenme yöntemini kullandığı saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin %39,18'i, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin ise %48,40'ı görsel öğrenme stilini orta düzeyde kullanırken, Sosyal Hizmet öğrencilerinin %51,02'si görsel öğrenme stilini güçlü düzeyde kullanmaktaydı (Tablo 2).

İşitsel öğrenme yöntemi her üç bölüm öğrencisi tarafından da görsel öğrenme yöntemine göre daha düşük oranlarda kullanılmakta idi. Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %14,16'sı,

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %16,22'si, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %16,95'inin işitsel öğrenme yöntemini kullandığı belirlendi. İşitsel öğrenme yöntemini kullanan hemşirelik öğrencilerinin %87,5'i, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %83,34'ü, Sosyal Hizmet öğrencilerinin ise %70'i bu yöntemi zayıf düzeyde kullanmakta idi (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Görsel İşitsel Öğrenme Stilini Kullanma Durumları

Öğrenme stili	Hemşirelik		Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		Sosyal Hizmet	
	n(%)		n(%)		n(%)	
Güçlü görsel	26 (%26,80)		16 (%25,80)		25 (%51,02)	
Orta görsel	38 (%39,18)		30 (%48,40)		17 (%34,69)	
Zayıf görsel	33 (%34,02)	97	16 (%25,80)	62	7 (%14,28)	49
Güçlü işitsel	0 (%0,00)		0 (%0,00)		1 (%10)	
Orta işitsel	2 (%12,5)		2 (%16,66)		2 (%20)	
Zayıf işitsel	14 (%87,5)	16	10 (%83,34)	12	7 (%70)	10

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin yaparak ve düşünerek öğrenme stilini kullanma durumları birbirine yakındı. Öğrencilerin %52,21'i yaparak öğrenme stilini kullanırken, %47,79'u düşünerek öğrenme yöntemini kullanmakta idi. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %58,11'i yaparak öğrenme yöntemini kullanırken, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %57,63'ünün düşünerek öğrenme stilini kullandığı belirlendi (Tablo 3).

Hemşirelik öğrencilerinin % 62,71'i yaparak öğrenme stilini güçlü düzeyde kullanırken, %70'i düşünerek öğrenme stilini zayıf düzeyde kullanmakta idi. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %69,76'sının yaparak öğrenme yöntemini güçlü düzeyde kullandığı belirlendi, Sosyal Hizmet öğrencilerinin ise %67,64'ünün ise düşünerek öğrenme yöntemini zayıf düzeyde kullandığı saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Yapararak Düşünerek Öğrenme Stilini Kullanma Durumları

Öğrenme stili	Hemşirelik		Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		Sosyal Hizmet	
	n(%)		n(%)		n(%)	
Güçlü Yapararak	37(%62,71)		30(%69,76)		17(%68)	
Orta Yapararak	19(%32,20)	59	12(%27,90)	43	3(%12)	25
Zayıf Yapararak	3(%2,65)	(%52,21)	1(%2,32)	(%58,11)	5(%20)	(%42,37)
Güçlü Düşünerek	1 (%1,85)	54	3 (%9,67)	31	3 (%8,82)	34
Orta Düşünerek	15(%27,77)	(%47,79)	6(%19,35)	(%41,89)	8(%23,52)	(%57,63)
Zayıf Düşünerek	38(%70,37)		22(%70,96)		23(%67,64)	

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %69,91'i, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %60,81'i Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %64,41'i sıralı öğrenme yöntemini kullanmakta idi. Hemşirelik öğrencilerinin %59,49'unun, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %66,66'sının, Sosyal Hizmet öğrencilerinin ise %55,26'sının sıralı öğrenme stilini güçlü düzeyde kullandığı belirlendi (Tablo 4).

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %30,09'unun, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %39,19'unun, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin ise %35,59'unun bütünsel öğrenme yöntemini kullandığı saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin %88,23'ü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %79,41'i, Sosyal Hizmet öğrencilerinin ise %76,19'u bütünsel öğrenme stilini zayıf düzeyde kullanmakta idi (Tablo 4).

Tablo 4. Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Sıralı Bütünsel Öğrenme Stilini Kullanma Durumları

Öğrenme stili	Hemşirelik		Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		Sosyal Hizmet	
	n(%)		n(%)		n(%)	
Güçlü Sıralı	47 (59,49)		30 (%66,66)		21(%55,26)	
Orta Sıralı	23 (%29,11)	79	14 (%31,11)	45	14 (%36,84)	38
Zayıf Sıralı	9 (%11,39)	(%69,91)	1 (%2,22)	(%60,81)	3 (%7,89)	(%64,41)
Güçlü Bütünsel	1 (%2,94)		0 (%0,00)		0 (%0,00)	
Orta Bütünsel	3 (%8,82)	34	6 (%20,68)	29	5 (%23,80)	21
Zayıf Bütünsel	30 (%88,23)	(%30,09)	23 (%79,41)	(%39,19)	16 (%76,19)	(%35,59)

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %89,38'i, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %83,78'i, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %76,27'sinin hissedilen öğrenme stilini kullandığı saptandı. Hemşirelik öğrencilerinin %45,54'ü, hissedilen öğrenme stilini orta düzeye kullanıyorken; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin %45,16'sı ile Sosyal Hizmet öğrencilerinin %53,33'ü hissedilen öğrenme stilini güçlü düzeyde kullanmakta idi (Tablo 5).

Tüm bölümlerde sezgisel öğrenme stili hissedilen öğrenme stiline göre daha düşük oranlarda kullanılmakta idi. Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin %10,62'si, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin %16,22'si, Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin %23,73'ünün sezgisel öğrenme yöntemini kullandığı belirlendi. Hemşirelik öğrencilerinin %91,76'sı ve Sosyal Hizmet öğrencilerinin %57,24'ü sezgisel öğrenme yöntemini zayıf düzeyde kullanırken; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin sezgisel öğrenme stilini orta ve zayıf düzeyde kullanma oranları birbirine eşitti (%50), (Tablo 5).

Tablo 5. Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Hissedilen Sezgisel Öğrenme Stilini Kullanma Durumları

Öğrenme stili	Hemşirelik		Fizyoterapi ve Rehabilitasyon		Sosyal Hizmet	
	n(%)		n(%)		n(%)	
Güçlü hissedilen	33 (%32,67)		28 (%45,16)		24(%53,33)	
Orta hissedilen	46 (%45,54)	101 (%89,38)	24 (%38,70)	62 (%83,78)	18(%40)	45 (%76,27)
Zayıf hissedilen	22(%21,78)		10(%16,12)	3(%6,66)		
Güçlü Sezgisel	0 (%0,00)		0 (%0,00)		1 (%7,14)	
Orta Sezgisel	1 (%8,33)	12 (%10,62)	6 (%50)	12 (%16,22)	5(%35,71)	14 (%23,73)
Zayıf Sezgisel	11 (%91,76)		6 (%50)	8(%57,24)		

TARTIŞMA

Hemşirelik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin en fazla kullandıkları öğrenme yöntemi görsel olup, bu yöntemi Hemşirelik ve Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencileri orta düzeyde kullanırken, en güçlü düzeyde sosyal Hizmet öğrencileri kullanmakta idi. Özellikle hemşirelik öğrencilerinin bu yöntemi orta ve zayıf düzeyde kullanma oranları birbirine yakındı (%39,18-%34,02). İşitsel öğrenme yöntemi ise her üç bölümde düşük oranlarda ve zayıf düzeyde kullanılmaktaydı. Bu durum yoğunluklu öğretim olarak görsel ve işitsel yöntemlerin bir arada kullanıldığı bu üç bölümde görsel öğrenme yönteminin öğrencilerin öğrenme stilini karşıladığı; ancak aynı şeyi işitsel için tek başına söylemenin pek mümkün olamayacağını göstermektedir. Aynı zamanda hemşirelik öğrencilerinden görsel öğrenme yöntemini zayıf düzeyde kullananların oranı da yadsınamayacağından bu yöntemin tek başına değil öğrencilere uygun olan diğer öğrenme yöntemleri ile bir arada kullanılmasının faydalı olacağı öngörülmektedir. Yılmazel, Büyükkayacı Duman ve Başçı (2015) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları araştırmada çalışma bulgularımıza benzer şekilde işitsel öğrenme yönteminin çok düşük düzeyde kullanıldığını, ancak çalışma bulgularımızdan farklı olarak görsel öğrenme stilinin kullanımının da çok düşük olduğunu belirtmişlerdir. Bu durumun hemşirelik eğitim programlarının görsel ve işitsel öğrenme ağırlıklı olmasına uygun olmadığını vurgulamışlardır (14). Asiabar ve ark. (2015), araştırma bulgularımızın aksine, 89 sağlık eğitimi alan (tıp, eczacılık, hemşirelik, sağlık yönetimi) öğrenciden 34'ünün (18,5%) işitsel ve 3'ünün (1,6%) görsel öğrenme stilini kullandığını ifade etmiştir (15).

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin yaparak ve düşünerek öğrenme stilini kullanma durumları birbirine yakın olmakla birlikte çoğunluğu yaparak öğrenme stilini güçlü düzeyde kullanırken, düşünerek öğrenme stilini zayıf düzeyde kullanmakta idi. Özellikle Fizyoterapi ve Rehabilitasyon öğrencilerinin çoğunluğunun yaparak öğrenme yöntemini güçlü düzeyde kullandıkları görüldü. Bu hemşirelik ve fizyoterapi ve rehabilitasyon mesleğinin yapısına uygun şekilde öğrencilerin eğitiminde uygulama ağırlıklı çalışmanın önemini göstermektedir. Uygulamalı öğrenmede bu öğrenme stilinin doğasına uygun olarak, sadece hemşirelik ve fizik tedavi becerileri değil, aynı zamanda vaka çalışmaları, uygulamalı iletişim teknikleri, sınıf içi aktif ve eleştirel tartışma ortamı yer almalıdır. Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin ise çoğunluğunun (%57,63), düşünerek öğrenme yöntemini kullandığı ancak bu yöntemi zayıf

düzeyde kullandığı belirlendi. Aynı zamanda bu öğrencilerin %42,37'si yaparak öğrenme yöntemini kullanıp, çoğunluğu da bu yöntemi güçlü düzeyde kullanmaktaydı. Düşünmeye dayalı süreç kişinin verilen bilgi üzerine düşünüp muhakeme etmesini ifade etmektedir. Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin bunu tercih etmesi, bu öğrenme yöntemini kullanma eğiliminde olduklarını ifade etmekle birlikte, zayıf düzeyde kullanmaları desteklenmeleri gerektiğini düşündürmektedir. Bu öğrencilerin eğitiminde iki yöntemin de birlikte kullanılmasının yararlı olabileceği, yaparak öğrenmede yaratılan tartışma ortamları ve uygulamalar ile öğrenme süreci ilerletilip, düşünerek öğrenmede öğrencilere verilen ve yorumlamaları içeren ödevlerin sınıf ortamında ele alınıp geliştirilmesi ile yarar sağlanabileceği öngörülmektedir. Karabörklü, Mustafaoğlu Kuş ve Razak (2017), sağlık bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerde bölümlere göre baskın öğrenme tercihlerinin; Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sağlık Yönetimi ve Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinde “işitsel ve yaparak”; Ebelik Bölümü öğrencilerinin ise “yaparak” şeklinde dağılım gösterdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin ölçekten aldıkları puanlar açısından bölümler arasında ölçeğin hiçbir öğrenme stili boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmadığını ifade etmişlerdir (16). Benzer örneklem grubu ile yürütülen bu iki araştırmanın en önemli farkı, çalışmamızda görsel, Karabörklü, Mustafaoğlu Kuş ve Razak'ın (2017), çalışmasında ise işitsel öğrenme stiline ön plana çıkması olduğu söylenebilmektedir. Yaparak öğrenme stiline sağlık bilimleri öğrencilerinde yoğun kullanılması hakkındaki bulgu araştırma bulgumuzla benzerlik göstermektedir. Yılmazel, Büyükkayacı Duman ve Başçı'da (2015), çalışma bulgularımıza benzer şekilde araştırmalarında öğrencilerin %60'ının çoklu öğrenme yöntemlerini bir arada kullandığını ve en sık kullanılan öğrenme yönteminin yaparak öğrenme olduğunu vurgulamıştır (14). Asiabar ve ark. (2015), araştırma bulgularımızın aksine, 89 sağlık eğitimi alan (tıp, eczacılık, hemşirelik, sağlık yönetimi) öğrenciden 12'sinin (6,5%) yaparak öğrenme stilini kullandığını ifade etmiştir (15). Almigbal'ın (2015) 261 tıp öğrencisinde öğrenme stillerini incelediği araştırmada, araştırma bulgularımıza benzer şekilde, 97'sinin (%16,2) görsel, 64'ünün (% 10,7) yaparak öğrenme stillerini kullandığını ve araştırmamızdaki özellikle hemşirelik ve fizyoterapi bölümü öğrencilerinden farklı olarak, öğrencilerin 127'sinin (%21,2) işitsel öğrenme yöntemini kullandığını belirtmiştir (17).

Bu araştırmada hemşirelik, fizyoterapi ve rehabilitasyon ve sosyal hizmet öğrencilerinin çoğunluğunun sıralı öğrenme stilini güçlü düzeyde kullandığı belirlendi. Her üç bölümde de bütünsel öğrenme stili, sıralıya göre daha az kullanılmakta ve zayıf düzeyde kullanılmaktaydı. Sıralı öğrenmede öğrenci bilgiyi birbirleriyle ilişkili küçük parçalar hâlinde öğrenmekte, her

adımında bir önceki adım ile mantıksal ilişki kurmak istemektedir. Bu nedenle her üç bölümde de öğrenme konuları ele alınırken tümevarım yaklaşımının kullanılması, önce kavramların tanımlanıp ilişkilendirilmesi, sonrasında konunun yapılandırılmasının öğrenmenin etkinliğini arttırabileceği düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin çoğunluğu, hissedilen öğrenme stilini kullanmakta olup, orta düzeye kullanırken; fizyoterapi ve rehabilitasyon öğrencileri ile sosyal hizmet öğrencilerinin büyük bölümü hissedilen öğrenme stilini güçlü düzeyde kullanmaktaydı. Tüm bölümlerde sezgisel öğrenme stili hissedilen öğrenme stiline göre daha düşük oranlarda kullanılmakta idi. Hissederek öğrenenler duyu organlarına gelen dış kaynaklı bilgiyi tercih edip, hafızasına almaktadır. Bu bağlamda her üç bölümde de öğrenciye bilgi aktarımı sürecinde onların duyu organlarının çoğunluğunu birden uyarabilen ders materyallerinin kullanılmasının, öğrenciyi harekete geçirerek, öğrenme sürecini aktifleştirmede daha etkin olabileceği öngörülmektedir. Koçak Büyükdere (2018), diş hekimliği öğrencilerini klinik öncesi ve sonrası olmak üzere iki gruba ayırmış, klinik öncesi grubun %83'ünün, klinik eğitimi alanların %79'unun yaparak, klinik öncesi grubun %62'sinin, klinik eğitimi alanların % 74'ünün hissederek, klinik öncesi grubun %74'ünün, klinik eğitimi alan grubun %81'inin görsel ve klinik öncesi grubun %52'sinin ve klinik eğitimi alanların % 61'inin sıralı öğrenme stillerini tercih ettiğini ifade etmiştir (18). Sağlık eğitimi alan öğrencilerle yürüttüğümüz bu araştırmada da Koçak Büyükdere'nin (2018) araştırmasına benzer şekilde, üç bölüm öğrencisinde de daha çok görsel, hissedilen, sıralı ve yaparak öğrenme yöntemlerinin daha fazla kullanılma eğiliminde olduğu görülmektedir. Shaikh ve Waychal (2015), üç ayrı sınıftaki (bilgisayar programcılığı, yazılım ve liberal öğrenme dersi) öğrencilerin en fazla görsel öğrenme yöntemini kullandığını, sıralı-bütünsel öğrenme yönteminden sıralıyı kullanma eğiliminde olduklarını, liberal öğrenme sınıfındaki öğrencilerin sezgiselden ziyade hissederek öğrenme yöntemini kullanma eğiliminde olduğu belirlemişlerdir (19). Sağlık öğrencilerinden farklı bir grup olmasına rağmen Shaikh ve Waychal (2015)'in araştırmasında da öğrencilerin çalışmamızdaki örneklem grubuna yakın öğrenme stillerini tercih ettiği görülmektedir. Doğu ve Kökcü'de Hemşirelik ve ebelik birinci sınıf öğrencileri ile yürüttüğü araştırmada, çalışma bulgularımıza benzer şekilde öğrencilerin %81,1'inin görsel öğrenme stiline, %74,4' ünün hissederek öğrenme stiline, %68,9'unun sıralı öğrenme stiline ve %61,1'inin yaparak öğrenme stiline, sahip olduğu belirlendi (20). Araştırmamızla örneklem grubu benzerliği göstermesi açısından öğrenme stillerindeki bu benzerliğin önemli bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Buna göre; hem bu araştırmanın bulguları hem de literatür, öğrencilerin tercih ettikleri ve öğrenim gördükleri bölümlerden bağımsız olarak kullandıkları öğrenme stillerinin değişiklik gösterdiğine, farklı kurum, aynı bölümde; benzer bölümler arasında hatta sınıf içinde öğrenciler arasında bile çoğu zaman öğrenme yöntemlerinin farklılık gösterdiğine işaret etmektedir (6, 21, 22). Bu doğrultuda ders planlaması yapılırken temel koşul olarak öncelikle tercih edilen bir yöntemle öğrencilerin yoğunluklu olarak kullandıkları öğrenme stillerinin saptanması, sonrasında bu öğrenme yöntemlerine uygun bir ders işleyişinin ve materyallerinin tercih edilmesinin öğretimin kalitesini ve verimliliğini artırma, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamada faydalı olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Üç grupta da görsel, hissederek ve sıralı öğrenme yöntemlerinin yoğun şekilde kullanıldığı saptandı. Hemşirelik ve fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencileri yaparak öğrenme yöntemini kullanmaya daha yatkındı. Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin düşünerek öğrenme yöntemini kullanma eğiliminde olduğu, ancak bu yöntemi zayıf düzeyde kullandıkları belirlendi. Görüldüğü üzere üç bölüm arasında öğrencilerin kullandığı öğrenme yöntemleri benzerlik ve farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle ders işleyiş yöntemi ve materyallerinin her bölüm öğrencisinin ağırlıklı olarak kullandığı öğrenme stiline uygun şekilde tercih edilmesi ve hatta tek bir yöntemle sınırlı kalınmayıp tercih edilen yöntemlerin bir kombinasyon halinde ders planına yansıtılmasının öğrenmenin etkinliğini arttırmada yarar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır. Tüm yazarlar makale ve bölümleri konusunda hemfikirdir.

KAYNAKLAR

1. Babayiğit Ö. Öğrenme Stilleri ve Eğitimdeki Önemi. TÜBAD. 2016; 1(1): 1-8.
2. Bayırlı, A, Aslam Orkun M, Bayırlı S. Öğrenme Stilleri Modellerinin İncelenmesi. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi. 2019; 3 (1): 71-83.
3. Boydak HA. Öğrenme Stilleri. Beyaz Yayınları, 2018, İstanbul.
4. Yeşilyurt E. Öğrenme Stili Modelleri: Teorik temelleri bağlamında kapsayıcı bir derleme çalışması. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. 2019; 20(14): 2171-2226.
5. Yeşilyurt E, Okudan Ü, Kızılaslan B. Öğretim stili modelleri: Teorik temelleri bağlamında kapsayıcı bir derleme çalışması. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 202; 13(72): 723-745.
6. Batı AH, Demiral Yılmaz N, Yağdı T. Learning styles and learning approaches: How closely are they associated with each other and do they change during medical education? Marmara Medical Journal. 2017; 30: 82-91.
7. Keskin Samancı N, Özer Keskin M. Felder ve Soloman Öğrenme Stilleri İndeksi: Türkçeye uyarlanması ve geçerlik-güvenirlilik çalışması. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2007; 8(2):37-54.
8. Dikmen M, Tuncer M. Öğrenme stiline dayalı eğitimin akademik başarıya etkisi. Ege Eğitim Dergisi. 2020; 21(1): 71-88.
9. Özaydın Aydoğdu Y, Aydoğdu Ş, Ocak MA. Uyarlanabilir öğrenme ortamlarında felder ve silverman öğrenme stillerine göre geliştirilmiş içeriklerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama. 2019; 9(1): 189-205.
10. Özerem A, Akkoyunlu B. Learning environments designed according to learning styles and its effects on mathematics achievement. Eurasian Journal of Educational Research. 2015; 61: 61-80.
11. Güven M, Kürüm D. Öğrenme Stilleri ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişkiye Genel Bir Bakış. Journal of Social Sciences. 2006; 6 (1): 75-89.
12. Kaya H, Akçin E. Öğrenme biçemleri/stilleri ve hemşirelik eğitimi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 2002; 6: 31-35.
13. Uçan Ö, Taşçı S, Ovayolu N. Eleştirel düşünme ve hemşirelik. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2008; 3(7): 17-27.

14. Yılmazel G, Büyükkayacı Duman N, Başçı AB. Türk üniversite öğrencilerinin öğrenme stilleri, bilgiyi edinme yöntemleri ve akademik başarıları arasındaki ilişki. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2015; 8(1): 225-233.
15. Asiabar AS, Jafari M, Sadeghifar J, Tofighi S, Zaboli R, Peyman H, Salimi, M, Shams L. The relationship between learning style preferences and gender, educational major and status in first year medical students: A survey study from Iran. Iran Red Crescent Medical Journal. 2015; 17(1): 1-6.
16. Karabörklü Argut S, Mustafaoğlu R, Kuş G, Razak Özdiñçler A. Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin öğrenme tercihlerinin belirlenmesi. Clinical and Experimental Health Sciences. 2017; 7; 146-151.
17. Almigbal TH. Relationship between the learning style preferences of medical students and academic achievement. Saudi Medical Journal. 2015; 36(3): 349-355.
18. Koçak Büyükdere A. Diş hekimliğı fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerinin iki farklı yöntemle analizi. Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliğı Fakültesi Dergisi. 2018; 28(3): 371-376.
19. Shaikh V, Waychal P. Experience of using felder–soloman index of learning styles. proceedings of the international conference on transformations in engineering education. 2014; 369-378.
20. Doğu Kökcü Ö. Hemşirelik ve ebelik 1. sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerinin akran desteğı ile ilişkisi. Journal of Human Rhythm. 2020; 6(4):147-160.
21. Mustafa AG, Allouh MZ, Mustafa IG, Hoja IM. Anatomy learning styles and strategies among Jordanian and Malaysian medical students: the impact of culture on learning anatomy. Surgical and Radiologic Anatomy. 2013; 35(5): 435–41.
22. Shukr I, Zainab R, Rana MH. Learning styles of postgraduate and undergraduate medical students. Journal of College of Physicians Surgeons Pakistan. 2013; 23(1): 25–30.